

зації їх діяльності під час виконання службових обов'язків;

3) важливим моментом є також зміна традиційного складання іспитів “теоретичне питання+задача” на ситуативні практичні завдання, які передбачатимуть комплексну демонстрацію теоретичних знань, тактичних вмінь і навичок щодо алгоритмів дій працівників поліції у різних ситуаціях та складання процесуальних документів;

4) важливим є і той факт, що необхідно запроваджувати у відомчих навчальних закладах МВС України нові посади викладачів-тренерів, яких необхідно запрошувати із числа досвідчених практичних працівників для проведення практичних занять.

---

1. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : наук. доп. / авт. кол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін та ін.: за заг. ред. д-ра наук з держ. упр. проф. Ю. В. Ковбасюка, д-ра політ. наук. проф. К.О. Ващенко, д-ра соц. наук. проф. Ю.П. Сурміна (кер. проекту). – К.: НАДУ, 2012. – 72с.

2. Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС : Наказ МВС України від 14 лютого 2008 року №62 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0193-08>.

3. Про затвердження Типового договору про підготовку фахівців у вищому навчальному закладі МВС України:Наказ МВС України від 14 травня 2007 року № 150[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0547-07>.

4.Ожегов С. И., Шведова Н. Ю. Толковый словарь русского языка : 80000 слов и фразеологических выражений / Рос. академия наук; Ин-трус. яз. им. В.В. Виноградова. – 4-е изд., доп. – М., 1999.

5. Концепція першочергових заходів реформування системи МВС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1221414>.

Вітвіцький Сергій Сергійович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН ЯК ФОРМА ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ

Результативність роботи будь-якої організації залежить, зокрема, від ефективності контролю її діяльності. У зв'язку з цим серед функцій громадськості особливе місце займає контрольна функція, що має суттєвий вплив на вдосконалення роботи органів публічної влади.

Громадський контроль діяльності публічної адміністрації виступає як інструмент, за допомогою якого виявляються неправомірні дії та здійснюється протистояння можливим відхиленням обраного курсу розвитку. Повною мірою це стосується і діяльності поліції.

Громадський контроль діяльності поліції тісно пов'язаний з процесами,

які відбуваються у суспільстві. Суспільство за допомогою контролю перевіряє, наскільки його норми і цінності захищаються поліцією, а також якою мірою ними керуються власне співробітники цієї державної структури. У цьому значенні громадський контроль виступає регулятором у системі взаємовідносин суспільство – поліція.

У зв'язку зі специфічністю вирішуваних завдань, пов'язаних з обмеженням прав громадян, режиму секретності, форм і методів роботи, контроль діяльності поліції не тільки об'єктивно необхідний, але і проявляється у різних формах. Однією із важливих та ефективних форм громадського контролю є звернення громадян до органів публічної влади.

У сучасних умовах розвитку відкритої держави та громадянського суспільства ця тема має як важливе теоретичне, так і практичне значення.

Окремими проблемами звернення громадян до органів державної влади займалися такі вчені: В. Авер'янов, Ю. Битяк, В. Букач, Л. Герасіна, В. Колпаков, О. Малько, М. Матузов, А. Олійник, М. Панов, В. Погорілко, П. Рабінович, А. Селіванов, В. Селіванов, В. Тарануха, О. Тодика, Ю. Тодика, В. Федоренко, О. Фрицький, Ю. Шемшученко та ін.

Звернення громадян є формою безпосереднього управління справами держави і одним із способів контролю за публічним управлінням, здійснюваним державними органами, органами місцевого самоврядування, посадовими особами. Звернення вважається одним із дієвих засобів захисту прав та законних інтересів громадян [1, с. 148].

Право на звернення громадян передбачено Конституцією України (ст. 40) [2] і деталізовано у Законі України «Про звернення громадян» від 02 жовтня 1996 р. [3] та інших нормативно-правових актах.

Інститут звернення громадян має сприяти задоволенню потреб громадськості, слугувати умовою забезпечення ефективності державної влади і посилення контролю громадян за її діяльністю, а відповідно, і можливості для участі громадян у творенні державної політики [4, с. 44]. Звернення можуть бути індивідуальними або колективними. Проблеми, з якими громадяни мають право звертатися у державні органи та органи місцевого самоврядування, можуть стосуватися як особисто людини, так і зачіпати групові інтереси.

Індивідуальні та колективні звернення громадян в органи влади сприяють можливості реалізації громадського контролю. Гарантією дотримання цього конституційного права є обов'язок державних органів і посадових осіб розглянути звернення громадян і прийняти рішення у мотивованій відповіді у встановлений законодавством термін.

Згідно з чинним законодавством, під зверненнями громадян слід розуміти викладені у письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги. Характерно, що в будь-якій з цих форм фактично здійснюється зворотний зв'язок об'єкта соціального управління з його суб'єктом. Цінність звернення громадян полягає у можливості вносити

корективи, а іноді кардинально змінювати прийняте управлінське рішення, або те, що тільки готується.

Однією з дієвих форм звернення громадян є скарга. Скарга – реакція на порушення суб'єктивних прав громадян, засіб їх захисту та одночасно вдосконалення діяльності державних органів. Позитивним аспектом у цьому напрямі слід зазначити положення Закону України «Про Національну поліцію» щодо залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських. Так, у ст. 90 Закону визначено, що контроль за діяльністю поліції може здійснюватися у формі залучення представників громадськості до спільного розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських та до перевірки інформації про належне виконання покладених на них обов'язків відповідно до законів та інших нормативно-правових актів України [5].

Специфіка скарг громадян на співробітників поліції полягає в тому, що в їх основі завжди лежить конфлікт. Скарги є основним джерелом отримання інформації про неправомірну поведінку співробітників поліції. Звертаючись зі скаргами на діяльність чи бездіяльність співробітників поліції, громадяни розкривають різні порушення закону, делінквентну поведінку посадових осіб, сприяючи тим самим ліквідації цих явищ, удосконаленню діяльності цього правоохоронного органу. Будь-які об'єктивні скарги мають важливе суспільне значення, оскільки у результаті, за умови реального та неупередженого розгляду її уповноваженими особами, позитивно впливають на діяльність поліції. Особлива увага до скарг, висока правова компетентність при їх розгляді повинні бути обов'язковими для усіх рівнів керівників та посадових осіб поліції нашої держави.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що на сучасному етапі розвитку України звернення громадян є важливою формою громадського контролю діяльності поліції, що сприяє її гласній, прозорій та відкритій роботі. За допомогою інституту звернення громадян з'являється можливість попередити недоліки, перевірити відповідність діяльності поліції її соціальному призначенню. Скарги громадян – дієвий засіб отримання інформації про неправомірну поведінку співробітників поліції, підстава для порушення питання про відповідальність посадових осіб, які їх вчинили. Разом із тим важливо зауважити, що громадяни також мають обов'язки, які полягають у незловживанні можливостями інституту звернень. У контексті вдосконалення правового інституту звернення громадян та підвищення його соціальної значущості доцільно опубліковувати у засобах масової інформації відповіді посадових осіб Національної поліції України на звернення певною кількістю осіб щодо одного і того самого питання, яке має публічний інтерес або характеризується суспільною значимістю.

---

1. Дячок Т. О. Звернення громадян – шлях до вирішення гострих суспільно значущих проблем / Т. О. Дячок // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 1. – С.

148-149.

2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 19. – Ст. 583).

3. Про звернення громадян : Закон України від 02 жовтня 1996 р. (зі змінами і доп.) // ВВР України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

4. Вклад негосударственных некоммерческих организаций в решение социальных проблем в России. Развитие социальных услуг / под ред. О. Б. Казакова. – М. : Открытое общество, 2003.

5. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і доп.) // ВВР України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.

Грицай Ірина Олегівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІНТЕГРАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Зростання глобалізаційних процесів та поява сучасних технологій створюють нові можливості для злочинного світу. Співробітництво та взаємодія національної поліції з міжнародними організаціями є викликом та необхідністю сучасності.

Закон України «Про Національну поліцію» передбачає участь посадових осіб та окремих підрозділів поліції України у міжнародному поліцейському співробітництві. Виходячи зі змісту Статуту ООН, Декларації про принципи міжнародного права, Заключного акту Наради з безпеки та співробітництва в Європі, усі держави повинні підтримувати і розвивати співпрацю між собою. Міжнародні поліцейські контакти потрібно розглядати як частину процесу широкого міжнародного співробітництва з проблем соціального розвитку, серед яких вироблення ефективної стратегії і тактики протидії злочинності займає одне з головних місць. За своїм змістом міжнародне поліцейське співробітництво включає здійснювані на основі діючих норм міжнародного та національного права узгоджені дії та взаємодопомогу зацікавлених держав, насамперед в особі їх правоохоронних органів, щодо попередження, виявлення, припинення, розслідування злочинів, які зачіпають інтереси декількох держав або усього світового співтовариства, а також з виконання покарань і поведження з правопорушниками. Інтеграційною метою міжнародного співробітництва у даній сфері є спільна, об'єднана протидія злочинності. До теперішнього часу склався певний механізм реалізації міжнародного поліцейського співробітництва, який включає договірно-правові (конвенційні) і організацій-